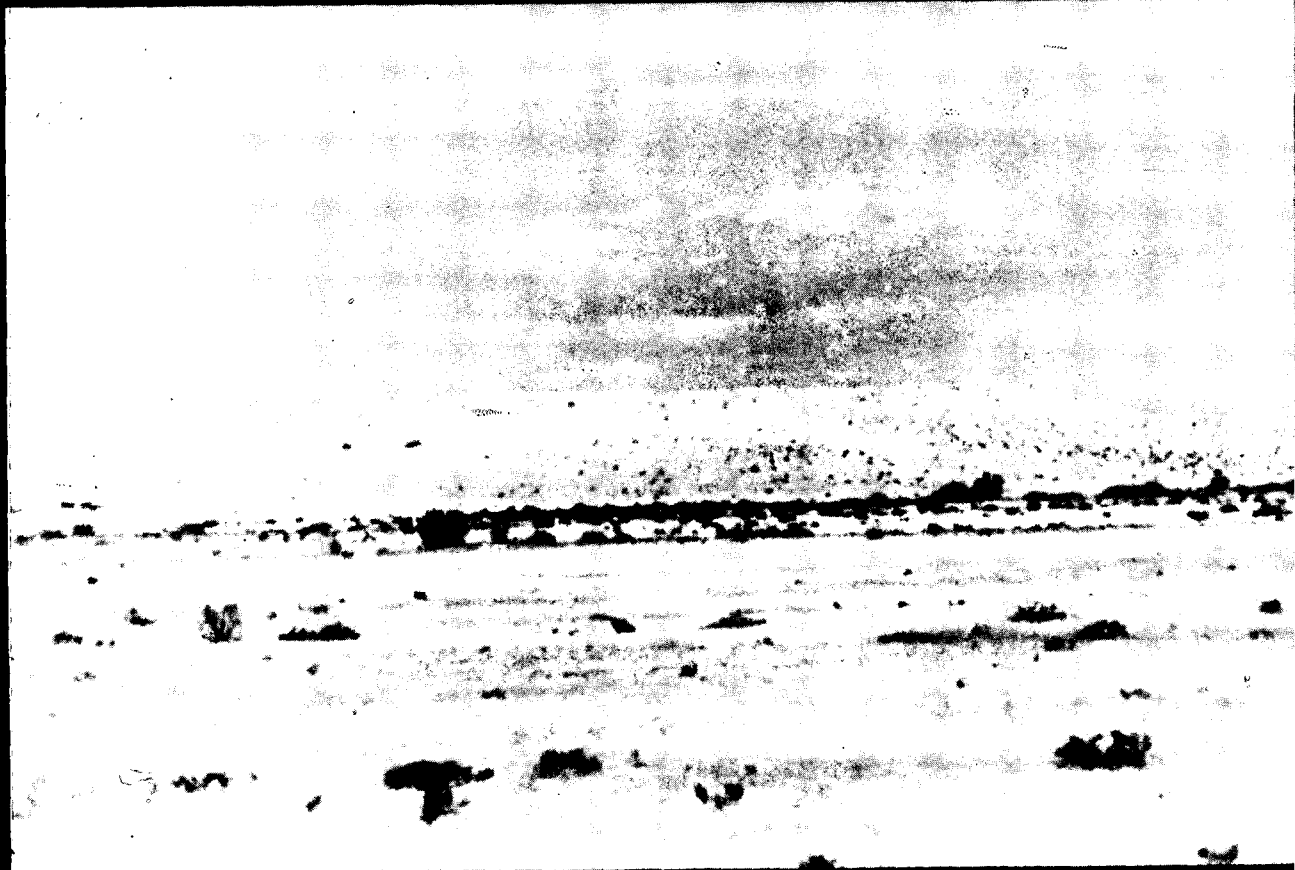

במבצע „חורב“, שהתקיים בדצמבר 1948, נטלה חטיבת „הנגב“, וגדוד הפשיטה המשוריין בתוכה, חלק רבי-חשיבות.

סא"ל אריה שיאון ז"ל, מפקד פלוגת המשוריינים בגדוד הפשיטה, רשם את קורותיו במבצע בצורת יומן. בחוברת 207 הופיעו הקטעים על כיבוש התמילה וכיבוש אבו-עגילה, ולהלן קטע-יומן אחרון על „קרב השיירה“.

קרב השיירה

סא"ל א' שיאון ז"ל

אתמול כבשנו את משלטי התמילה אחרי תנועת לילה תמים. הלילה התקדמנו מהתמילה דרך זביטה למשרפה. האיגוף היה עמוק; השיירה התנהלה בהאפלה מוחלטת במשך כל הלילה. רק בזכות הנהגים המצויינים הגיעו כל כלי-הרכב למטרם.

המצב הכללי במערכה עדיין מעורפל.

כוחות „הזקן“* טרם השלימו את כיבוש עוג'ה-אל-חפיר, ובינינו לבינם מפרידים עדיין מוצבים אחדים חזקים למדי. אמנם תקענו טריוזים עמוקים במערך האויב, אך עד כה לא מיגרנוהו סופית.

השעה 0600 והגדוד מתארגן לחניה קצרה.

אנו מאובטחים על-ידי הכוח המוצב על משלט המשרפה, וכן על-ידי מחלקת גיפים, המסיירת את אגפנו הדרומי החשוף. בכוונתנו לשהות כאן פרקיזמן שיאפשר לנו להצטייד מחדש, לנקות את הנשק ולנוח במקצת.

עוד היום יש לכבוש את משלט „י“ — האגוז הקשה ביותר לפיצוח בגזרה זו.

המחלקות מתרכזות. הנשק נפרק מן המשוריינים ומתחילה הכנת הרכב והנשק לקרב.

פה ושם נדלקת מדורה קטנה, וזריזים מכינים את ארוחתם.

עייף ורצוף אני משתרע ליד שריוני. אם לא אטהר את ראשי במקצת על-ידי מנוחה קצרה — לא תהיה מחשבתי הגיונית ושקולה בזמן הקרב.

אותה שעה מתנהלת בעצלתיים מחלקת הגיפים דרומית לזביטה. הגיפים מיטלטלים — התנועה בשטח קשה, ללא דרך. האנשים מנומנמים.

דומה כי גם הנהגים עושים מלאכתם תוך שינה.

רק יוסק'ה — מפקד המחלקה — ער; רגש האחריות ליחידתו אינו מניח לו להיגרר אחרי עייפותו.

לפתע הוא לופת בחוזקה את זרועו של הנהג: „עצור!“ הגיף נבלם בחריקה.

„היסוג לוואדי!“

הנהג המבולבל פועל אוטומטית („מה יוסק'ה מבלבל את המוח? מה יש? כמה בדוים בשטח?“).

הגיפים נעצרים בוואדי.

האנשים, שהתעוררו מהטלטולים הפתאומיים — מפנים מבטים שואלים לעבר מפקדם.

יוסק'ה מסביר: „דרומית לנו נוסעת שיירה! אני מניח שאלה מכוניות אויב. אבדוק את הדבר עכשיו!“

ללא הוראה נוספת מתפרסים החיילים להגנה היקפית, ויוסק'ה עולה לשפת הוואדי לתצפית.

דרומית לו, במרחק 2—3 קילומטרים, מתנהלת שיירה ארוכה של כלי-רכב. אין זו אחת מיחידותינו, שום כוח אינו פועל דרומית לגדוד הפשיטה.

ברור שזוהי שיירת-אויב, הנסוגה מכיוון ביר עסלוג' דרומה לעוג'ה או קסיימה. יוסק'ה החליט מייד. הוא יציב מארב לאויב. מטרתו — לגרום לו מקסימום אבידות. בפקודת המבצע כתוב: „מגר את האויב המצרי!“

„בבית-ספר“ של יוסק'ה מובן אחד למושג „מגר“: יש להשמיד את האויב השמדה פיזית עד אחרון חייליו. ההתלבטות היא רק בנקודה אחת: „האם להודיע לגדוד?“ אנשי הגיפים הם לוחמים „עצמאיים“. אין הם זקוקים לאישור מפקדות גבוהות למעשיהם.

אך יתכן שהגדוד יוכל להסתייע בידיעות שיקבל מהמחלקה. השיקול ההגיוני גובר על „ההפקרות הגיפאית“.

במלים קצרות מוסברת התכנית לאנשים.

החיילים קמים לתחיה. זה להם יומיים שהם מסתובבים במרחבי הנגב ונגררים אחר הגדוד בלא לבוא במגע עם האויב.

בתקופת ההכנה למבצע היה המצב הפוך: סיור רדף סיור.

אנשי המשוריינים והזחל"מים רבצו במכוניותיהם, בעוד שהם „הגיפאים“, פעלו ללא הרף. הפעם — זו הודמנות נהדרת.

הקשר קורא למפקדת הגדוד.

„הלו קורח 1. כאן קורח 5. מברק עבורך. עבור!“

אין קול ואין עונה.

ללא הרף חוזר הקשר על קריאתו.

האנשים מתעצבנים. הגדוד כבר נמצא בוודאי במשרפה, וכל החבר'ה ישנים. כשצריך את הגדולים' האלה — אין אפשרות להשיגם.

יוסק'ה מחליט לנסות להתקשר שוב. „אם לא נשיגם — נפעל ללא קשר!“

כמו להכעיס עונה הפעם קשרית הגדוד לקריאה.

הקשר מעביר כלאחרי-יד את המברק. חסל.

אפשר להתחיל בפעולה עצמה.

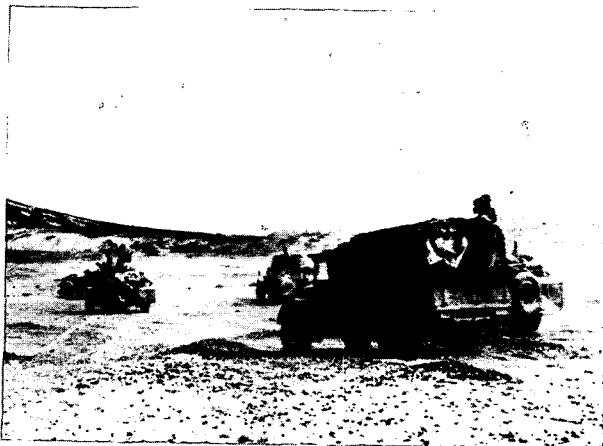
בתנועה נסתרת ומהירה ובקשת רחבה עוקפים הגיפים את השיירה. יש להקדימה במסלול תנועתה, ולהציב את המקלעים בעמדות מתאימות.

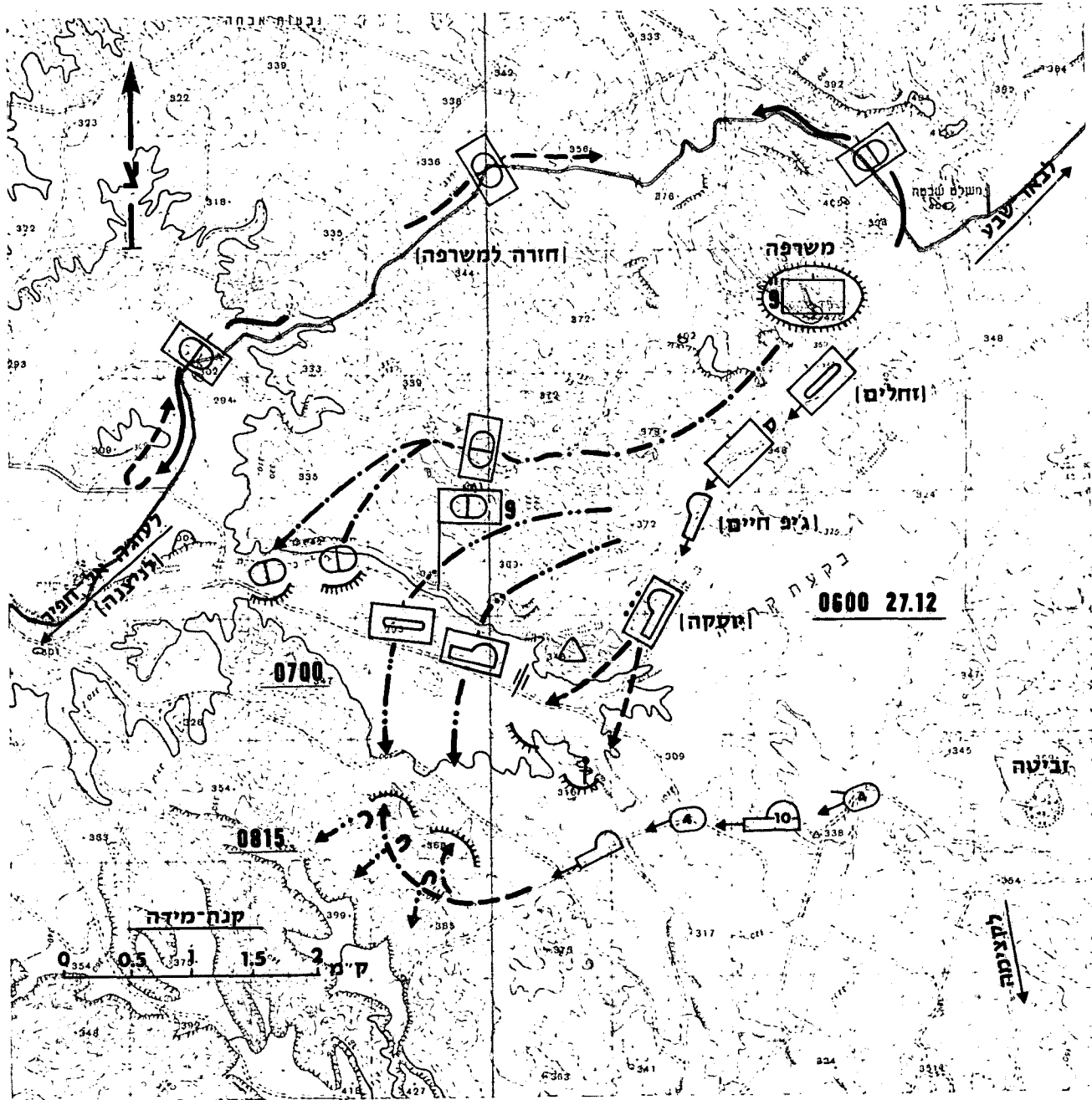
הכיפה שנבחרה על ידי מפקד המחלקה למטרה זו שולטת על ציר תנועתו של האויב.

מכשיר הקשר מתחיל לטרטר. „הלו קורח 5. כאן קורח 1. תן את קרן אור. עבור!“

יוסק'ה נוטל את השפופרת. חיים עצמו מדבר. ברצונו לדעת את כמות כלי-הרכב, סוגיהם ומקומם המדויק. מה תהיה עניינות הפתאומית? שיתעסק הוא בכיבוש המשלטים שלו

ויאפשר לי לעסוק במלאכתי שלי!

איזור קרב השיירה

המחלקה מתמקמת ותופסת עמדות כך, שרק המקלע העליון בולט לעבר האויב.

יוסקיה צופה לשיירה המתקרבת.

המרחק הוא קצת למעלה משני קילומטרים, והשיירה נעה כמעט לרוחב החזית. אפשר להבחין בקלות בסוגי כלי-הרכב — כעשרים במספר.

להפתעתו הרבה מגלה יוסקיה מספר משוריניים מצויידים בתותחים. זה מסבך מעט את המארב.

יוסקיה מוסר לגדוד את כל הידיעות שזה ביקש. מסתבר שלמג"ד תכנית משלו.

הוא החליט להשמיד את השיירה ולקחת את רכבה שלל. המשימה נמסרת למחלקת הגיפים. תפקידה — להשהות את האויב עד בוא הגדוד. אם האויב לא יעצר — יש להזדנב אחריו.

חיוני כי תימסרנה למפקדת הגדוד בתכיפות כל הידיעות העדכניות.

משימה זו שונה מזו שהטיל על עצמו מפקד המחלקה.

יוסקיה שוקל את אפשרויותיו. תכנית המארב הנוכחית אינה עונה לצרכים. יש לאלץ את האויב לרדת מרכבו ולהתחפר.

התכנית מתבהרת.

טוב ביותר היה להניע את האויב לחשוב שהוא נתקף ואין לו מוצא.

בקצרה מקבלים מפקדי הגיפים את משימותיהם.

כיתה מס' 1 תתפוס עמדות על הגבעה כ-500 מטרים מכאן, תאפשר לאויב לעבור על פניה, ותפתח באש רק על עורפו;

היא תחליף עמדות לאגפו, ומייד תכסהו באש מחדש.

כיתה מס' 2, עם יוסקיה, תישאר כאן, ותתקוף את האויב מלפנים. סימן הנסיגה: באלחוט; המפגש: זביטה.

שינוי המערך מתבצע במהירות, והמחלקה מוכנה לקדם את פני האויב.

השיירה מתקרבת.

מוביל גיפ, ואחריו 4 משוריניים ללא תותחים. במרכז השיירה ציוד וחיללים. במאסף שוב 4 משוריניים, הפעם חמושים בתותחים.

תחים.

עיני המקלענים צופות ביוסקיה. האויב קרב והולך.

טלטול חזק מעירני משנתי. מי המעז לעשות מעשה מחפיר זה? נהג המג"ד מוסר לי הוראה לבוא מייד למפקדה. מנומנם אני

מביט סביבי. החברה עדיין מנקים את הנשק.

מתברר שהדלק למילוי טרם הגיע.

חיים מוסר לי את הידיעות המפתיעות האחרונות על שיירת האויב. "מחלקת הגיפים המאבטחת גילתה שיירת אויב בנסיגתה, כ-4 קילומטרים מערבית לזביטה. המחלקה פתחה באש

על האויב ואילצה אותו להיעצר ולהיערך להגנה.

עוצמתו: שמונה משוריניים וכלי-רכב נוספים עמוסי חיילים.

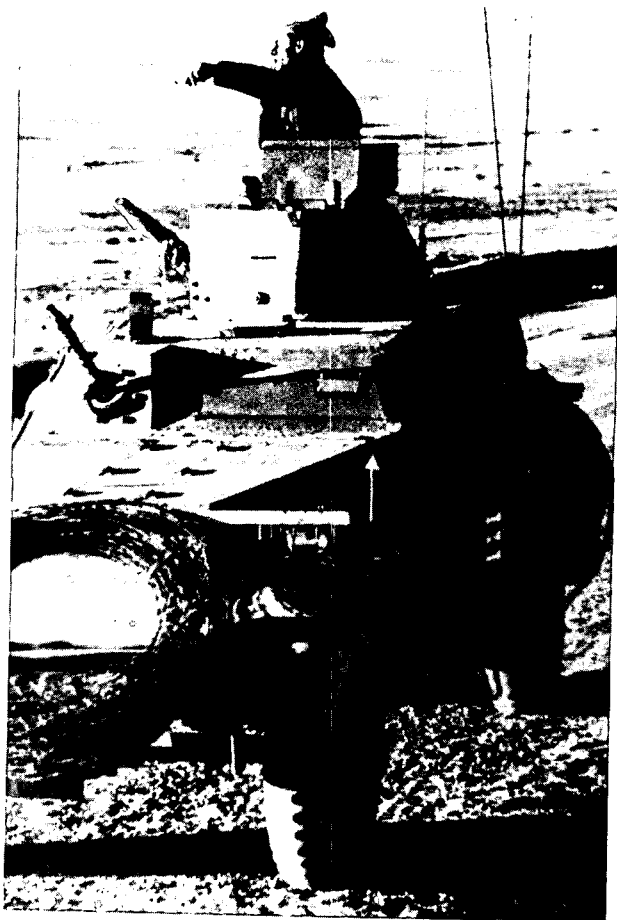
יש להניח כי במקדם או במאוחר יתברר לאויב מעשה ההונאה של הגיפים.

לפיכך על המשוריניים לצאת מייד ולהצטרף להתקפה על השיירה, כדי להשהותה עד בוא יתרת הגדוד.

סמל המחלקה נרגש כולו, מוסר לי את נקודת-הציון של שיירת האויב והמחלקה שלנו.

אני מנסה ללמוד את דרכי לפי המפה,

אנוע לאורך הכביש דרומה עד הצטלבותו עם מסילת-הברזל

הישנה; זו תובילני ישר למפגש עם הגיפים, ליד הגבעה המסור-מנת במפה.

אני מוסר פקודת-התראה ליחידה. נצא תוך עשר דקות. אנו נעים על הכביש המוליך לעוגיה-אל-חפיר. יציאתנו הת-עכבה, למרות שלא הספקנו אפילו למלא דלק.

משך כל התנועה אני מחפש משמאלי את הואדי העמוק ואת מסילת הברזל שלאורכה צריך אני לנוע. הנסיעה נמשכת זמן רב למדי.

לפתע אני שומע צעקות נרגשות. על כיפה קטנה מימין לכביש רץ איש ומנפנף בידיו בבהילות.

אחד מסיירי החטיבה.

בהתקרבו אלי הוא פותח במבול של צעקות:

„השתגעתי? לאן אתה נוסע? האינך יודע שמרחק מאות-מטרים אהדות מכאן נמצא משלט מצרי של עוגיה? רצונך לכבוש את המשלט?”

אני מבולבל לחלוטין, סוקר וחוזר וסוקר את המפה ואת האיש. אחד משנינו אינו בסדר.

אני מצביע לסייר על נקודת-הציון שניתנה לי כמקום השיירה. אך הוא בשלו. לא ידוע לו דבר על שיירת אויב, אך יודע גם יודע הוא, כי כאן קיים ועומד משלט שלהם!

אני מתקשר עם הגדוד.

חיים שואלני אם טרם באתי במגע עם האויב.

במלים קצרות אני מסביר את מצבי.

למען הבהירות חוזר חיים על נקודת-הציון של מחלקת הגיפים. מתברר כי זו אינה זהה לציון שניתן לי על-ידי המודיעין. הבחור ה„זעזער“ פשוט טעה.

יכולתי לכבוש שלא בכוונה משלט מצרי.

אך קיימת היתה גם אפשרות אחרת!!!

חיים מצווה עלי לחזור אליו.

נהגינו, אשר שמעו את כל דו-השיח עם הסייר, מסובבים את הרכב במהירות בלתי-רגילה, ואנו חוזרים למשרפה.

ליד המשלט ריקנות מפתיעה. מתברר כי הגדוד כבר יצא לרד-פה.

אני מגלה ענני-אבק בכיוון דרום, ובדהירה מטורפת אנו משי-גים את הגדוד.

הפלוגה המסייעת משרכת דרכה במכוניות שלה. אנחנו עוברים אותה ואת פלוגת הזחל"מים.

גיפ המג"ד. לידו קומנדקר, גורר תותח נ"ט בן 6 ליטראות.

חיים מוכן ל„בלוע“ אותי כליל. ביוזותי זמן יקר, הפקרתי את הגיפים ללא עזרה.

אני מקבל הוראות לנוע במהירות קדימה — לעבר הירות והאבק המתאבק שלושה קילומטרים מאתנו — לעבר האויב.

נראה שהוא ממשיך בתנועתו.

אנו מגבירים מהירות, נוסעים בדרך לא דרך וחוצים ערוצים וגבעות.

משמאלנו, הרחק מאתנו, אנו מבחינים במספר גיפים נוסעים דרומה.

מחלקת ההשהיה.

אנו חוצים ואדי רחבי-ידיים ורוע אבנים.

לפנינו שורת גבעות נמוכות וקטנות. מאחוריהן רכס גבוה, תלול ומבוחר בואדיות עמוקים.

אני עוצר את הפלוגה בואדי, ועולה לגבעה הקרובה.

לרגלי הרכסים אני מבחין בשיירה. מספר משאיות, שמאספן כולל 4 משוריניים גדולים, מצויידיים בתותחים.

בהתקשרות עם המג"ד מבקשים תותח נ"ט קדימה, לשם סיוע.

התשובה היא, כי מחמת היותו נגרר, אין הוא מסוגל לנוע יותר.

הוא יתמקם במקום עמדו, 1500 מטרים מן האויב, ויפתח באש.

ניתנה פקודה למחלקות לעבור למבנה שרשרת ולתפוס עמדות-תובה על הגבעות שלפניהן.

המרחק בינינו לבין האויב — 600 מטרים. הוא מצוי במכתש קטן, שמצדו הדרום-מערבי רכס תלול ומבוחר. צפונית מזרחית לו — שתי כיפות קטנות.

לפי הוראותי מתקדמות המחלקות, בחיפוי הדדי, מגבעה לגבעה.

מאחורינו רעש שרשרות — פלוגת הזחל"מים הגיעה.

התותח נ"ט שלנו החל בפעילותו.

פגיעותיו אינן מדוייקות, ואכן, כיצד יתכן הדבר? הן הטוחן גדול כל כך.

כנראה מעריך האויב אחרת את אפקט התותח.

חייליו עוזבים את הרכב, ומתחפרים על שתי הכיפות. רק המשוריניים, שנכנסו לערוץ אחד, מגלים פעילות.

מזמן לזמן מראה אחד מהם את חוטמו, ופולט פגז וצרורות אחדים.

הזחל"מים מתפרסים מערבית לי, וכולנו מתקדמים לעבר המכ-תש.

אש האויב חלשה ובלתי יעילה. החיפוי שלנו, לעומתה, חזק מאוד. למרות שאיני מכוון את פעולת מחלקותי — לא נעה יותר ממחלקה אחת בבת-אחת. שני שלישי הפלוגה נמצאים תמיד בעמדות-תובה טובות, ומכסים את משלטי האויב באש.

אנו מגיעים לשרשרת-הגבעות האחרונה שלפני שתי הכיפות. מאחורי הרכס קופצים אנשי פלוגת הזחל"מים מרכבם ומת-כוננים להתקפה רגלית על האויב.

המשוריניים מגבירים את האש.

האויב נדחק לתוך שטח ללא מוצא; הקרקע נשמטת מתחת לרגליו. הוא נושט את שתי הגבעות ונסוג בהלה לעבר הרכס הגבוה. הערוצים הרבים מסייעים בידו להתחמק מידינו.

הרגלים תופסים את הגבעות שנעזבו על-ידי האויב. מתחתינו, בתוך המכתש, כלי-הרכב העוזבים של האויב. וזה השלל אשר נלקח בקרב:

4 משוריניים „המבר“ חמושים בתותח בן 37 מ"מ.

4 משוריניים „המבר“ חמושים במקלע קל ורובה נ"ט.

20 משאיות עמוסות לעייפה מקלעי „ויקס“ ו„ברן“ ותחמושת.

התברר כי השיירה כללה את הגדוד אשר החזיק במשלט „יוד“ ועזבו.

במשוריניים מצאנו מספר פגיעות של התותח בן 20 המ"מ.

שוב נתקלנו באותו אויב והפעם נתקיימה נבואתו של ראש-הממשלה, אשר אמר לנו במסדר גדודי בבאר-שבע, שהחימוש שנקבל, נקבלו רק מן האויב.